

 БІЗНЕС І ПІДПРИЄМНИЦТВО

УДК 332.13

**СТИМУЛЮВАННЯ
РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА В
РЕГІОНІ ©**

З. І. КОБЕЛЯ,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки
підприємства та управління персоналом

І. М. АНТОХОВА,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки
підприємства та управління персоналом,
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича
(м. Чернівці)

Розглянуто питання розвитку підприємництва в Україні. Досліджено місце України в розвитку бізнесу за версією рейтингу Світового банку "Doing Business-2014". Визначено необхідність створення сприятливих умов для розвитку малого підприємництва в регіонах. Установлено, що розвиток окремих територій залежить від дій і заходів місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування. Досліджено структуру вітчизняного підприємництва. Визначено умови диференційованого розвитку підприємництва різних регіонів України. Визначено рейтинг регіонів України за версією Українського Фонду підтримки підприємництва, останнє місце (26) займає Чернівецька область, яка і потребує стимуляційних заходів для поживлення підприємництва. Досліджено розвиток малих підприємств Чернівецької області. Запропоновано шляхи стимулювання збільшення кількості малих підприємств та мікропідприємств в Україні.

Ключові слова: підприємництво, розвиток регіонів, рейтинг регіонів України, малі підприємства, мікропідприємства, регіональні центри підтримки підприємництва.

Табл. 2. Рис. 4. Літ. 11.

Постановка проблеми. Різні умови розвитку регіонів не дають можливості їм однаково розвиватися, завжди між ними існує диференціація, зокрема в області розвитку підприємництва.

На сучасному етапі ринкового трансформування економіки України одним із головних чинників стабільності досягнутих позитивних економічних тенденцій у країні є забезпечення сталого економічного зростання на основі мобілізації й ефективного використання всього комплексу ресурсів малого підприємництва. Концепція нової комбінації чинників виробництва Й. Шумпетера, що ґрунтується на постійній зміні чинників виробництва під впливом інновацій, визначає розвиток малого підприємництва головним чинником диверсифікації економіки.

© З.І. КОБЕЛЯ, І.М. АНТОХОВА, 2016

Концепція сталого регіонального розвитку, яка на сьогодні набуває значного поширення і підтримки та згідно з якою економічний розвиток повинен відповідати соціальним та екологічним стандартам, підкреслює, що малі підприємства володіють високим інноваційним потенціалом і роблять менший негативний вплив на оточуюче середовище, ніж великі [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські вчені при дослідженні механізму підприємницького стимулювання дійшли висновку, що ринкова система є динамічною і в цілому ефективною, але має певні межі, в рамках яких ринковий механізм є дієвим [5, с. 77]. У зв'язку з цим у вітчизняній економічній науці набула поширення думка про необхідність державного регулювання економічних процесів. До прихильників такої ідеї належать такі економісти, як: М. Туган-Барановський, М. Соболев і К. Воблій.

Дослідження вчених показали, що визначальну роль у становленні ринкової економіки відіграє держава. Але державне регулювання не має заміщати ділову активність підприємств, а тільки формувати певні інституційні межі і гарантувати відповідні конкурентні умови на світовому ринку [6, с. 114].

Інші вчені також наголошують на потребі активної участі держави у регулюванні правових, економічних і соціальних процесів, тому що розвиток виробництва і споживання має циклічний характер, що проявляється у постійній зміні структури, якісних і кількісних співвідношень. Тому, коли співпрацюють ринкова система і державне регулювання на загальнонаціональному та регіональному рівнях, суспільство є повноцінним.

Формулювання цілей статті. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає у визначенні шляхів покращення умов для розвитку підприємництва в регіонах України.

Виклад основного матеріалу дослідження. За підсумками рейтингу Світового банку "Doing Business-2014" (далі – Рейтинг умов ведення бізнесу), Україна піднялася на 28 позицій порівняно з минулорічним рейтингом та посіла 112-е місце.

Україну визнано країною, що досягла найкращих результатів щодо покращення регуляторного середовища серед усіх країн світу у 2012-2014 роках (рис.1) [1].

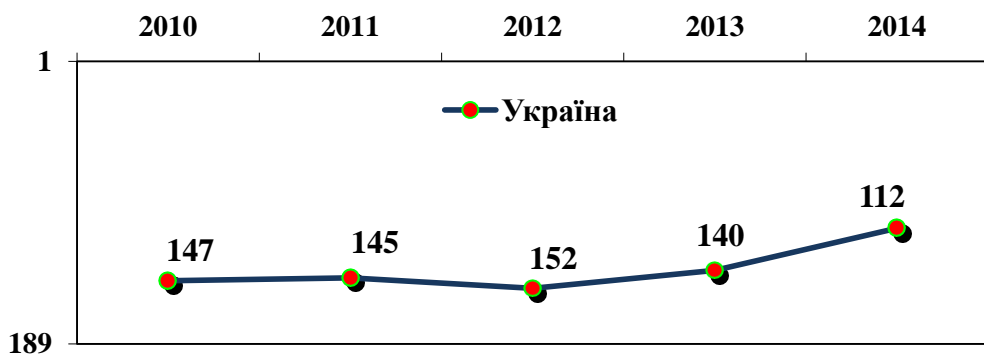

Рис.1. Динаміка змін позиції України у Рейтингу умов ведення бізнесу за 2010-2014 роки.

Світовий банк відзначив проведення реформ в Україні за вісьмома напрямками з десяти, які досліджує Рейтинг умов ведення бізнесу. Більше того, Україна очолила список з десяти держав, що досягли найбільшого прогресу у покращенні умов для ведення бізнесу.

Найбільшого прогресу Україна досягла за такими критеріями, як отримання дозволів у будівництві – 41 сходинок проти 186 у Рейтингу – 2013, реєстрація власності – 97 проти 158, доступ до кредитування – 13 проти 24 (табл.1).

Близько 65 % від загального показника у підйомі країни в Рейтингу умов ведення бізнесу зробила будівельна галузь.

Звичайно, всі перелічені функціональні властивості малого підприємництва у забезпеченні економічного розвитку на практиці реалізуються одночасно і підтверджують, що його необхідно розглядати як важливий чинник вирішення багатьох економічних проблем. На сьогодні динамічний розвиток малого підприємництва є важливим шляхом мобілізації ендегенного потенціалу регіонів, засобом вирішення соціальних проблем, серед яких – підвищення зайнятості та рівня доходів населення й наповнення місцевих бюджетів.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика місця України в Рейтингу умов ведення бізнесу

Категорії	Doing Business-2013	Doing Business-2014	
Місце рейтингу	140	112	
Реєстрація підприємств	50	+3	47
Отримання дозволів на будівництво	186	+145	41
Підключення до електропостачання	170	-2	172
Реєстрація власності	158	+61	97
Кредитування	24	+11	13
Захист інвесторів	127	-1	128
Оподаткування	168	+4	164
Міжнародна торгівля	148	=	148
Ефективність судової системи при вирішенні комерційних спорів	45	=	45
Вирішення неплатоспроможності (ліквідація підприємств)	157	-5	162

Зважаючи на означені чинники, доцільно зазначити, що створення сприятливих умов для розвитку малого підприємництва в регіонах великою мірою залежить від комплексу відповідних дій і заходів місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування, що, у свою чергу, повинні бути втілені у регіональній політиці. Регіональною політикою розвитку малого бізнесу слід вважати, з одного боку, чітко опрацьовану в законодавчому аспекті практичну діяльність центральних органів виконавчої влади і місцевих державних адміністрацій в усіх регіонах країни, спрямовану на створення необхідного комплексу умов розвитку малого підприємництва, а з іншого – соціально-економічні заходи, здійснювані на основі загальнодержавної політики, закріпленої у законодавстві, самими регіонами для досягнення певних регіональних і місцевих цілей та завдань [7].

Формулюючи відповідну політику, треба враховувати особливості у розподілі малих підприємств за регіонами України. Така необхідність зумовлена насамперед тим, що Україна є сукупністю дуже неоднорідних територій, кожна з яких має

неповторні, притаманні тільки їй особливості. Окрім цього, варто враховувати, що рівень становлення та розвитку малих підприємств слід аналізувати передусім не за абсолютними показниками, які не завжди відображають реальну ситуацію, а за інтегрованими. Але треба зазначити, що такий підхід до розгляду розвитку малого підприємництва застосовується як серед науковців, так і серед практиків в Україні рідко. Взагалі, функціонування малого підприємництва аналізується здебільшого на загальнодержавному рівні. Виходячи з цього, розробляються національні програми підтримки розвитку малого бізнесу, які, без регіональних програм, не дають очікуваного ефекту для розвитку підприємницької діяльності в Україні.

З прийняттям у 2012 році Закону України "Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні" внесено зміни до Господарського кодексу України в частині визначення понять суб'єктів великого, малого та середнього підприємництва, які приведено у відповідність до класифікації ЄС. У 2012 році питома вага суб'єктів малого та середнього підприємництва склала 99,96 % від загальної кількості суб'єктів господарювання, що в цілому відповідає європейським стандартам. На початок 2013 року в Україні господарську діяльність здійснювали 364 935 юридичних осіб, з яких 20 189 – середні підприємства і 344 048 – малі підприємства, 1 235 192 фізичних осіб-підприємців. Тенденція до кількісного зростання була характерна лише для фізичних осіб-підприємців, які здійснювали свою діяльність у сфері середнього підприємництва.

У структурі вітчизняного підприємництва за розміром підприємств станом на 01.01.2013 частка малих підприємств становила 94,3 %, середніх – 5,5 % та великих – 0,2 % (рис. 2). Протягом 2014-2015 років ці показники не зазнали змін.

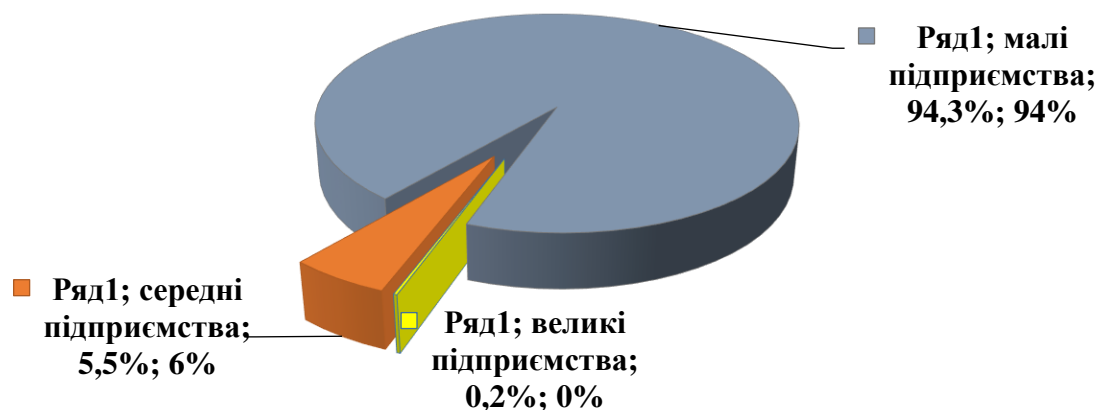

Рис. 2. Кількість підприємств за їх розмірами у відсотках до загальної кількості підприємств станом на 01.01.2013.

Як і в попередні роки, переважна кількість середніх і малих підприємств України зосереджена в Дніпропетровській, Донецькій, Київській, Львівській, Одеській, Харківській областях та в місті Києві. Найменші кількісні показники середніх і малих підприємств демонструють Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області. При цьому наведений показник для м. Києва становив 180 одиниць, тобто він вищий від середньонаціонального втричі. Такий розрив можна пояснити, припустивши, що в господарському комплексі столиці України малі підприємства виконують суттєві

специфічні, додаткові функції порівняно з економікою інших регіонів країни. Отже, з огляду на ситуацію незбалансованого розвитку малого підприємництва у регіонах України, слід зазначити, що малий бізнес потребує окремого розгляду в регіональному аспекті.

У розподілі за видами економічної діяльності пріоритетними сферами діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва залишаються торгівля та сфера послуг, питома вага яких від загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) сумарно більше 60 %. Значно меншими є показники промисловості (20,3 %), сільського господарства (5,5 %), будівництва (5,4 %) (рис. 3).

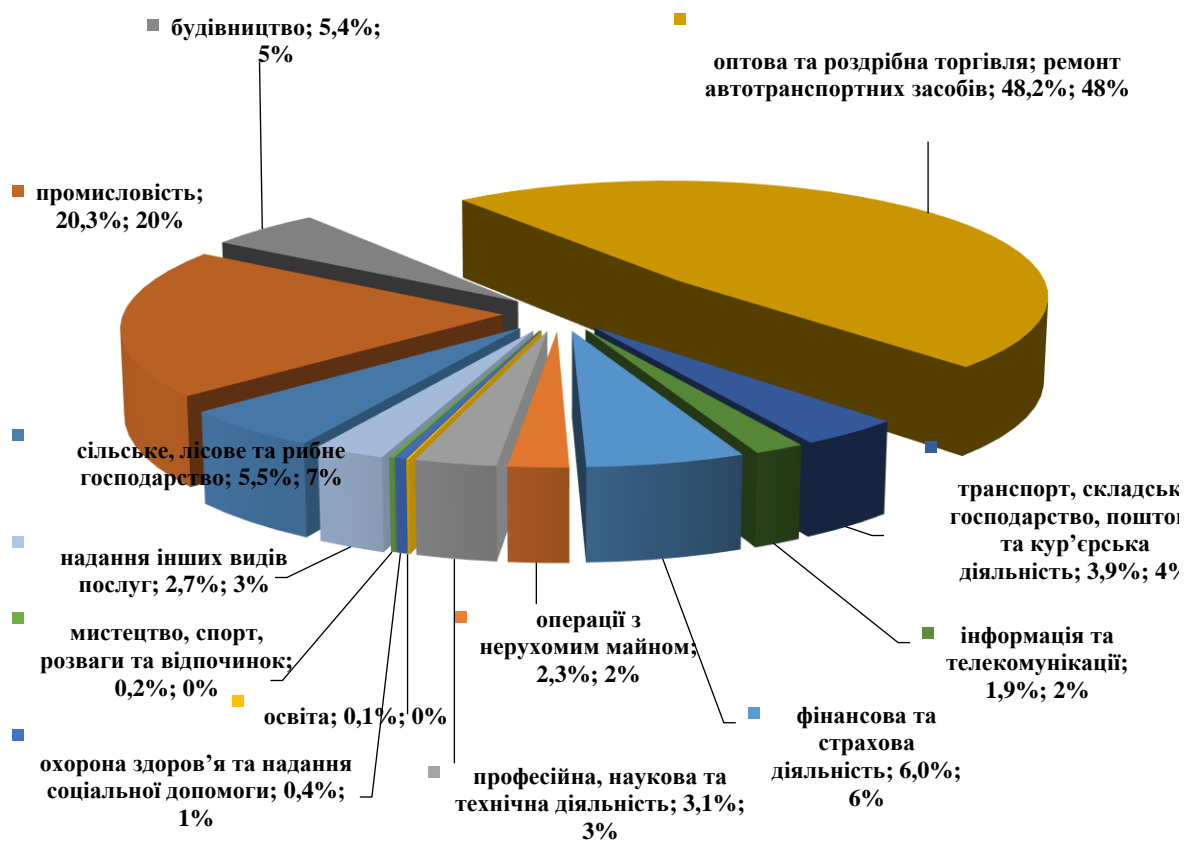

Рис. 3. Питома вага суб'єктів малого та середнього підприємництва в обсягах реалізації продукції за видами економічної діяльності

Роль і місце малого бізнесу в економіці України, на нашу думку, найкраще проявляються в притаманних йому функціях, а саме: створення додаткових робочих місць, зменшення рівня безробіття, вирішення проблем бідності; формування середнього класу – прошарку населення, який реально готовий нести на своїх плечах відповідальність за сталий розвиток економіки, забезпечувати незворотність реформ; підтримання конкурентного середовища і обмеження монополізму великих підприємств, швидке насичення ринку товарами і послугами; розвиток місцевого господарства і ринків з орієнтацією на національні інтереси; загальне оздоровлення економіки і суспільства в цілому через виховання у підприємців господарської і ділової культури тощо.

У зв'язку з цим Український Фонд підтримки підприємництва на основі 74 показників офіційної статистики, які корелюються з показниками розвитку малого бізнесу в регіоні, визначив рейтинг регіонів, вказавши відповідне місце кожного з них за тим чи іншим показником [1, с.183]. Основними досліджуваними показниками при цьому були інвестиційна привабливість та підприємницька активність. Виходячи з ранжування регіонів за вищевказаними показниками, було поділено області на "кращі", до яких увійшло 7 територіальних одиниць, "вище середнього" – 3, "середні" – 4, "нижче середнього" – 6 та "гірші", до яких увійшло 6 областей. Останнє місце (26) за індексом інвестиційної привабливості та індексом підприємницької активності у цьому переліку посідає Чернівецька область. Частка регіону у валовому регіональному продукті України складає з 2009 року й по сьогодні 0,9 %, за обсягом імпорту та експорту товарів в економіці України займає останнє місце з результатом 0,2 % та 0,2 %, послуг – відповідно 0,1% та 0 %, за прямими іноземними інвестиціями Чернівецька область на початок 2014 року посідає передостаннє місце (69,8 млн.дол), гірший показник тільки в Тернопільській області (68,2 млн.дол), в той час як по Україні 58156,9 млн. дол. Критична ситуація вимагає докладнішого її розгляду.

Обґрунтування особливостей розвитку малого підприємництва та розробка відповідних державних програм його регулювання потребує регіонального підходу до оцінки функціонування малого бізнесу, що базуватиметься на використанні певних методологічних прийомів та аналізу впливу підприємницької діяльності на економічну, соціальну, наукову сфери.

Статистичні дані щодо основних показників діяльності підприємств за їх розмірами розраховано за критеріями великих, середніх, малих та мікропідприємств, визначеними у Господарському кодексі України в редакції від 22.03.2012, а саме:

- малі підприємства – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

- мікропідприємства – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Дослідження розвитку малих підприємств Чернівецької області показало [3], що кількість малих підприємств за останнє десятиріччя істотно зросла.

Зростання їх кількості не привело до збільшення показників їхнього розвитку. Чинниками, які стоять на заваді цього розвитку є [2, с.26]:

- ❖ відсутність чітко сформульованої державної політики підтримки підприємництва;
- ❖ значні адміністративні бар'єри та надмірний податковий тиск;
- ❖ брак реальних та дієвих механізмів фінансово-кредитної підтримки;
- ❖ невпевненість підприємців у стабільності умов ведення бізнесу;
- ❖ надмірне втручання органів державної влади в діяльність суб'єктів господарювання.

Дослідження видів діяльності у 2014 році показало, що найбільше створення малих підприємств пов'язане зі сферою торгівлі, за нею йде промисловість, сільське господарство та будівництво (рис.4, табл. 2) [11].

Рис. 4. Кількість малих підприємств Чернівецької області за видами економічної діяльності

За останні роки малі підприємства України за більшістю видів економічної діяльності завершили свою господарську діяльність з від'ємним фінансовим результатом. Вітчизняні науковці низьку прибутковість пов'язують з надмірною багатoproфільністю малих підприємств. З цих позицій вони не витримують конкуренції, характеризуються меншою стабільністю, оскільки диверсифікація вимагає високої маневреності у використанні фінансових ресурсів.

Існують фактори, які визначають слабкість життєдіяльності малого бізнесу та його нестійкість. До них можна віднести: низький управлінський рівень; низький рівень технічної озброєності; відсутність системи самоорганізації, у той час як більшість зарубіжних малих підприємств працює в умовах субпідряду, франчайзингу тощо; обмеженість фінансових ресурсів; нестабільність доходів; слабе сегментування власної частки ринку; високу вразливість до несприятливих економічних факторів (інфляції, податкового тиску, циклічних коливань тощо); швидкість збанкрутування; конкуренцію великих корпорацій; адміністративні перешкоди; вузьке коло споживачів та постачальників; брак дієвої підтримки з боку держави; великі фізичні та психічні навантаження; недосконале управління персоналом.

На основі вищевикладеного можна зробити висновок про суперечність характеру малого бізнесу. Він має як переваги, так і недоліки, що особливо наглядно спостерігається в умовах розвинутої ринкової економіки. А на етапі економічних трансформацій спостерігається загострення суперечності малого бізнесу.

Таблиця 2

**Кількість підприємств за їх розмірами за видами економічної діяльності
Чернівецької області у 2014 році**

Показники	Усього, осіб	У тому числі			
		малі підприємства		з них мікропідприємства	
		осіб	у % до загального показника відповідного виду діяльності	осіб	у % до загального показника відповідного виду діяльності
Усього¹	52831	22997	43,5	9228	17,5
у тому числі					
сільське, лісове та рибне господарство	9445	3353	35,5	1581	16,7
промисловість	18103	5019	27,7	1337	7,4
будівництво	3356	1988	59,2	696	20,7
оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	8650	4415	51,0	2033	23,5
транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	3555	1546	43,5	393	11,1
тимчасове розміщення й організація харчування	1389	844	60,8	354	25,5
інформація та телекомунікації	863	863	100,0	410	47,5
фінансова та страхова діяльність	464	... ²	... ²	48	10,3
операції з нерухомим майном	2593	1548	59,7	826	31,9
професійна, наукова та технічна діяльність	1424	1173	82,4	773	54,3
діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1684	1103	65,5	324	19,2
освіта	214	214	100,0	62	29,0
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	525	... ²	... ²	168	32,0
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	122	... ²	... ²	24	19,7
надання інших видів послуг	444	... ²	... ²	199	44,8

¹ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків, бюджетних установ, з урахуванням зміни підприємствами основного виду економічної діяльності у 2014 році.

² Дані вилучено з метою забезпечення виконання Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації.

Висновки. Складна ситуація з підприємництвом в регіоні вимагає негайних заходів щодо стимулювання не тільки його створення, але й подальшого розвитку. Найдоцільнішою формою організації такого стимулювання є створення за сприянням органів виконавчої влади або за ініціативою самих підприємців регіональних центрів підтримки підприємництва [9, 90], завдання яких полягає у:

- ⇒ вивченні кон'юнктури ринків і наданні необхідної інформації підприємцям;
- ⇒ організації виставок-продажів продукції підприємницьких організацій;
- ⇒ акумуляції фінансів на вирішення проблем підприємницької діяльності;
- ⇒ створенні резервних фондів для підтримки венчурних підприємств;
- ⇒ наданні консультацій підприємцям з питань організації підприємницьких структур;
- ⇒ участі у розробці регіональних програм розвитку підприємництва;
- ⇒ залученні іноземних інвесторів до спільної підприємницької діяльності;
- ⇒ здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

В сучасних умовах такі регіональні центри підтримки підприємництва можуть вирішити цілий спектр проблем соціально-економічного характеру, надаючи широкі можливості населенню регіону для участі у підприємницькій діяльності; врахувати особливості території, використання її ресурсів для розвитку підприємництва; залучити іноземний капітал.

Отже, роль місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування – бути провідними інституціями створення і підтримки сприятливого середовища для розвитку підприємництва як основного чинника вдосконалення структури регіональної та національної економік. Зважаючи на це, слід зазначити, що дослідження малого бізнесу та розробка ефективних чинників сприяння його розвитку поступово переходить з площини загальнодержавного в площину регіонального регулювання. У таких умовах одним з найважливіших компонентів державного управління економікою України стають регіональні програми розвитку малого підприємництва [7], які є важливими інструментами реалізації державної політики розвитку малого бізнесу, активної регіональної політики, політики зайнятості населення та інвестиційної стратегії держави. Підприємницька діяльність багато в чому залежить від обґрунтованості соціально-економічної політики в цілому і у сфері підприємництва зокрема.

Сьогодні в Україні політика держави з питань регулювання розвитку малого підприємництва формується у таких сферах: фінансово-кредитна: питання грошового обігу, відсоткових ставок, кредитних відносин; фінансова: забезпечення потреб підприємницьких структур у фінансовому капіталі; податкова: регулювання і стимулювання пріоритетних напрямів підприємницької діяльності; інституційна: реформування відносин власності, формування ринкових відносин, ринкової інфраструктури, фондового страхового ринку антимонопольного законодавства і розвитку конкуренції; соціальна: вирішення проблем зайнятості населення на базі розвитку підприємницьких структур і соціального захисту найманої робочої сили і безпосередньо підприємців [1–6; 9]. Рішення, що стосуються підтримки підприємництва на державному рівні, обов'язкові для регіональних рівнів управління національної економіки і повинні доповнюватися, конкретизуватися на кожному з них відповідно до соціально-економічних потреб і ресурсного забезпечення окремих територій.

Окрім цього, напрямами сприяння розвитку малого підприємництва є створення спеціальних інститутів – інноваційних центрів і центрів розвитку підприємництва (передачі технологій, бізнес-центрів і бізнес-інкубаторів, технологічних парків), які будуть забезпечувати підтримку підприємництва та стимулюватимуть використання інноваційних технологій у бізнес-діяльності.

Список використаних джерел

1. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. - <http://platforma-msb.org/analitychnyj-zvit-pro-stan-i-perspekty/>
2. Биковець В. Перешкоди на шляху розвитку малого підприємництва в Україні та шляхи їх подолання // Економічний часопис. – № 6. – 2002. – С.25-27.
3. Варналій З. С. Мале підприємництво України як чинник регіонального розвитку : стан та перспективи [Текст] / З. С. Варналій // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 4. – С. 64–73.
4. Виговська В. В. Малий бізнес України: сучасний стан і тенденції розвитку [Текст] / В. В. Виговська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 1 (91). – С. 59–63.
5. Дерев'янкін Т. Вітчизняна економічна думка про державу і суспільні інститути в системі ринкового господарства на рубежі XIX-XX ст. / Т. Дерев'янкін, О. Костюшко // Економіка України. - 2003. - № 11. - С. 76-79.
6. Державне регулювання інноваційного розвитку економіки України: стратегічні пріоритети: монографія / [За заг. ред. М. А. Латиніна]. - Х.: Видавництво ХарРІ НАДУ "Магістр", 2014. - 320 с.
7. Закон України "Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні"
8. Заходи регіональної політики для сприяння розвитку підприємництва у промисловому секторі економіки / У.З. Ватаманюк-Зелінська // Економічний часопис-XXI. — 2011. — № 1-2. — С. 59-62.
9. Козоріз М. Регіональна політика сприяння розвитку підприємництва // Регіональна економіка. – № 1-2. – 1996. – С. 87-96.
10. Мазур О. Специфіка розвитку малого бізнесу в перехідній економіці України: регіональний аналіз // Регіональна економіка. - № 1. – 2001. – С. 182-189.
11. Статистичний щорічник Чернівецької області за 2014 рік. – Чернівці: Чернівецьке обласне управління статистики, 2015.

Список джерел у транслітерації / References

1. Anality`chnyj zvit pro stan i perspekty`vy` rozvy`tku malogo ta seredn`ogo pidpry`yemny`chtva v Ukrayini. - <http://platforma-msb.org/analitychnyj-zvit-pro-stan-i-perspekty/>
2. By`kovecz` V. Pereshkody` na shlyaxu rozvy`tku malogo pidpry`yemny`chtva v Ukrayini ta shlyaxy` yix podolannya // Ekonomichny`j chasopy`s. - # 6. – 2002. – S.25-27.
3. Varnalij Z. S. Male pidpry`yemny`chtvo Ukrayiny` yak chy`nny`k regional`nogo rozvy`tku : stan ta perspekty`vy` [Tekst] / Z. S. Varnalij // Aktual`ni problemy` ekonomiky`. – 2004. – # 4. – S. 64–73.

4. Vy`govs`ka V. V. Maly`j biznes Ukrainy`: suchasny`j stan i tendenciyi rozvy`tku [Tekst] / V. V. Vy`govs`ka // Aktual`ni problemy` ekonomiky`. – 2009. – # 1 (91). – S. 59–63.
5. Derev'yankin T. Vitchy`znyana ekonomichna dumka pro derzhavu i suspil`ni insty`tuty` v sy`stemi ry`nkovogo gospodarstva na rubezhi XIX-XX st. / T. Derev'yankin, O. Kostyushko // Ekonomika Ukrainy`. - 2003. - # 11. - S. 76-79.
6. Derzhavne reguluvannya innovacijnogo rozvy`tku ekonomiky` Ukrainy`: strategichni priority`ty: monografiya / [Za zag. red. M. A. Laty`nina]. - X.: Vy`davny`cztvo XarRI NADU "Magistr", 2014. - 320 s.
7. Zakon Ukrainy` "Pro Nacional`nu programu spry`yannya rozvy`tku malogo pidpry`yemny`cztva v Ukraini"
8. Zaxody` regional`noyi polity`ky` dlya spry`yannya rozvy`tku pidpry`yemny`cztva u promy`slovomu sektori ekonomiky` / U.Z. Vatamanyuk-Zelins`ka // Ekonomichny`j chasopy`s-XXI. — 2011. — # 1-2. — S. 59-62.
9. Kozoriz M. Regional`na polity`ka spry`yannya rozvy`tku pidpry`yemny`cztva // Regional`na ekonomika. – # 1-2. – 1996. – S. 87-96.
10. Mazur O. Specy`fika rozvy`tku malogo biznesu v perexidnij ekonomici Ukrainy`: regional`ny`j analiz // Regional`na ekonomika. - # 1. – 2001. – S. 182-189.
11. Staty`sty`chny`j shhorichny`k Chernivecz`koyi oblasti za 2014 rik. – Chernivci: Chernivecz`ke oblasne upravlinnya staty`sty`ky`, 2015.

ANNOTATION PROMOTION OF BUSINESS DEVELOPMENT IN THE REGION

KOBELIA Zoriana,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Business
Economics and Human Resource Management,

ANTOKHOVA Iryna,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Business
Economics and Human Resource Management,
Chernivtsi National University named after Yuri Fedkovych
(Chernivtsi)

The problems of business development in Ukraine are examined. The place of business in Ukraine according to the rating of the World Bank "Doing Business- 2014" is researched. The necessity of creating favorable conditions for development of small business in the regions is determined. It is established that the development of certain areas depends on the actions and activities of local authorities and local governments. The structure of domestic business is studied. The conditions for differential enterprise development in different regions of Ukraine are defined. The rating for regions of Ukraine according to Ukrainian Fund of Entrepreneurship Support is determined, where Chernivtsi region, which requires stimulus measures to revive the business has the last place (26th). The development of small enterprises in Chernivtsi region is studied. The ways of stimulating the increase in the number of small enterprises and micro-enterprises in Ukraine are offered.

Keywords: entrepreneurship, regional development, the rating of Ukraine's regions, small enterprises, micro enterprises, regional centers support.

Tabl. 2. Fig. 4. Lit. 11.

**АННОТАЦИЯ
СТИМУЛИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА
В РЕГИОНЕ**

***КОБЕЛЯ Зоряна Игоревна,**
кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры экономики предприятия и управления персоналом,*

***АНТОХОВА Ирина Михайловна,**
кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры экономики предприятия и управления персоналом,
Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича
(г. Черновцы)*

Рассмотрены вопросы развития предпринимательства в Украине. Исследовано место Украины в развитии бизнеса по версии рейтинга Всемирного банка "Doing Business-2014". Определена необходимость создания благоприятных условий для развития малого предпринимательства в регионах. Установлено, что развитие отдельных территорий зависит от действий и мероприятий местных органов исполнительной власти и органов местного самоуправления. Исследована структура отечественного предпринимательства. Определены условия дифференцированного развития предпринимательства различных регионов Украины. Присвоен рейтинг регионов Украины по версии Украинского Фонда поддержки предпринимательства, последнее место (26) занимает Черновицкая область, которая и требует стимулирующих мер для оживления предпринимательства. Исследовано развитие малых предприятий Черновицкой области. Предложены пути стимулирования увеличения количества малых предприятий и микропредприятий в Украине.

Ключевые слова: предпринимательство, развитие регионов, рейтинг регионов Украины, малые предприятия, микропредприятия, региональные центры поддержки предпринимательства.

Інформація про авторів

КОБЕЛЯ Зоряна Ігорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (58000, м. Чернівці, вул.Кафедральна, 2, e-mail: z.kobelya@chnu.edu.ua)

АНТОХОВА Ірина Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (58000, м. Чернівці, вул.Кафедральна, 2, e-mail: i.antochova@chnu.edu.ua)

KOBELIA Zoriana - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Business Economics and Human Resource Management, Chernivtsi National University named after Yurii Fedkovych (58000, Chernivtsi, 2, Kafedralna Str, e-mail: z.kobelya@chnu.edu.ua)

ANTOKHOVA Iryna - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Business Economics and Human Resource Management, Chernivtsi National University named after Yurii Fedkovych (58000, Chernivtsi, 2, Kafedralna Str, e-mail: i.antochova@chnu.edu.ua)

КОБЕЛЯ Зоряна Игоревна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики предприятия и управления персоналом, Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича (58000, г. Черновцы, ул. Кафедральная, 2, e-mail: z.kobelya@chnu.edu.ua)

АНТОХОВА Ирина Михайловна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики предприятия и управления персоналом, Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича (58000, г. Черновцы, ул. Кафедральная, e-mail: 2, i.antochova@chnu.edu.ua)

